

I. Langemar ger härmed yttrande ang betänkande SOU 2019:44 "Ett bättre premiepensionssystem" (dnr S2019/04594/SF).

Nedan är mina förslag markerade i fet stil.

Jag instämmer inte i "Den väsentliga valfriheten – möjligheten att välja en risknivå enligt individens egen riskpreferens" (sida 261)! Det finns (för vissa sparare) annat som är högre prioriterat än potentiell avkastning (som generellt verkar anses vara korrelerat med accepterad risk för förlust). En icke obetydlig andel fondsparare gör primärt ett urval från fondsortimentet med yngre och kommande generationers bästa i åtanke (val av etisk branschfond) och sekundärt efter riskpreferens. Att med sitt pensionssparande exempelvis minska risken för att riskkapitalbrist begränsar utvecklingen av ny antibiotika/medicinteknik och/eller miljötekniska satsningar, är för många värt mer än en relativt trygg och/eller maximal avkastning på sparandet.

Att fondtorgsansvarig myndighet ställer krav på en miniminivå med ESG-faktorer är således knappast tillräckligt för de som har annat än hög avkastning som främsta mål med sitt sparande. Det är särskilt viktigt för de pensionssparare som instämmer i den återkommande kritiken att AP-fonderna inte använder sina ekonomiska muskler tillräckligt mycket för att främja en hållbar utveckling där äldre generationer återlämnar vår planet till kommande generationer i bättre skick än när vi lånade den. Sådana fondsparare vill ha ett tillräckligt sortiment för att kunna komponera en riskreducerande fondportfölj med fonder som maximerar och flyttar gränserna för hur arbete med ESG-faktorer kan ge branschledande förbättringar i de underliggande företagen.

Med dagens utbud på Pensionsmyndighetens fondtorg hittar jag bara en eller två fonder i kategorin miljöteknik (som inte kan filtreras fram där idag) som det genuint stämmer in på. Att en ny myndighet skulle lyckas bättre utan hjälp känns inte självklart. Därför vore det **bra ifall pensionssparare kunde "rösta in" kompletterande fonder de hittat på andra ställen och rekommendera att fondtorgsansvarig myndighet kvartalsvis eller årligen införlivar dem i fondsortimentet.** Förvaltande bolag kanske inte tycker att fondtorgsmedlemskapet är värt en obligatorisk förvaltningsrabatt(?), men på detta sätt kan de i vart fall få en indikation om hur stort kundintresset är (vilket kan vara en morot).

När det gäller hållbarhet och ESG-faktorer finns skäl att tro att det förekommer en hel del "greenwash" (<https://sv.wikipedia.org/wiki/Greenwashing>) i vissa fonder. Gamla (ännu stora) ESG-syndande företag som säljer av tillgångar som riskerar att bli strandade och/eller "konverterar under galgen" kan relativt lätt på pappret se ut som nya attraktiva ESG-kandidater med bra likviditet. Sådana företag tenderar ibland att ligga nära gränsen för vad som är lovligt och riskerar att överraskas av nya lagar på ESG-området och rentav stödja konservativ lobbying mot sådan samhällsutveckling. Fonder med förvaltare och/eller företag utan genuin ESG-övertygelse innebär därför riskabel investering och som investeringsalternativ bör de särskiljas och/eller undvikas.

På detta område kan fondtorgsansvarig myndighet underlätta för pensionssparare som själva saknar kunskaper och/eller resurser att granska ESG-fonder ifall deras uppsåt och motivation i praktiken stämmer med deras fagra ord på papper. **Den nya fondtorgsansvariga myndigheten bör således vara bättre än den gamla på att granska**

ESG-fonder och identifiera "greenwash".

Det bör från början deklarerats att den nya fondtorgsansvariga myndigheten kommer att ha en kundombudsman som tar emot anmälningar mot fonder som har innehav vars tillgångar motverkar uppfyllelsen av ett eller flera av de 17 målen i Agenda 2030. Efter prövning av (ett råd underställt?) fondtorgsansvarig myndighet ska sådana fonder kunna portas från fondtorget. Det skulle öka tydligheten att all offentlig verksamhet ska verka för att uppfylla de 17 målen i Agenda 2030. Sannolikt skulle det verka avskräckande på fondförvaltare och/eller företag utan genuin ESG-övertygelse och därmed ge bättre framtida pensionärliv för spararna.

Tack för uppmärksamheten!

/Ingemar Langemar

(Fil.Mag.; ekolog; klimat- och miljöstrateg; omvärldsbevakare; samt uppfinnare).